

Bản tin **N** **NG**

SỐ **6**

**PHỤ NỮ THAM CHÍNH
CƠ HỘI ÍT - RÀO CẢN NHIỀU**

Qua phân tích và nghiên cứu (Báo cáo Phát triển con người Chương trình Phát triển Liên hợp quốc 2011) cho thấy tỉ lệ tham chính của phụ nữ ở cấp cao nhất có ảnh hưởng tới sự phát triển về kinh tế và con người vì vậy việc nâng cao tỉ lệ phụ nữ trong Quốc hội vừa góp phần thúc đẩy bình đẳng giới, thực hiện Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ vừa giúp kinh tế cũng như chất lượng sống của con người được cải thiện. Tuy nhiên trong thực tế con số nữ nghị sĩ trong Quốc hội tại Việt Nam lại ngày càng giảm.

Trong bản tin số này, chúng tôi muốn cung cấp tới bạn đọc chủ đề đã được bàn sôi nổi trên báo chí và các mạng xã hội những ngày tháng 3 vừa qua “Phụ nữ tham chính” với hy vọng những tổng hợp dưới đây sẽ giúp các nhà báo đang muốn truyền thông về lĩnh vực này có thêm các góc nhìn và tư liệu để truyền thông hiệu quả, phát huy được vai trò thúc đẩy bình đẳng giới nói chung và quyền tham chính của phụ nữ nói riêng.

“PHỤ NỮ THAM CHÍNH” TRÊN CÁC KÊNH TRUYỀN THÔNG CHÍNH THỐNG

Trong quá trình thu thập thông tin và rà soát để thực hiện bản tin này, chúng tôi đã thấy được những nỗ lực thúc đẩy phụ nữ tham chính của báo chí truyền thông những ngày qua. Một loạt các bài báo tích cực hưởng ứng các hoạt động vì quyền phụ nữ, thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ trên vũ đài chính trị. Có thể thấy dưới đây:

Bài viết: “Nữ nghị sĩ Châu Âu bế con đi họp Quốc hội” đăng trên báo điện tử Tiền Phong ngày 23/9/2010, đưa hình ảnh khá đẹp của một nữ nghị sĩ người Ý vừa bế con vừa họp Quốc hội. Hình ảnh người phụ nữ

khá mạnh mẽ và quyết liệt khi giơ tay biểu quyết có thể gây tranh cãi cho nhiều người, tuy nhiên với những người phụ nữ có khát khao làm chính trị thì hình ảnh này có thể truyền cảm hứng tốt cho họ. Tuy bài viết được đăng từ khá lâu nhưng những hình ảnh đẹp về nữ nghị sĩ thành công và chủ động này vẫn thu hút được sự quan tâm và dõi theo của công chúng, và mới đây nhất hình ảnh của cô tại Quốc hội cũng được ghi lại trong bản tin thời sự về phụ nữ tham chính trên bản tin lúc 19h kênh VTV1 với sự xuất hiện cùng cô con gái đang lớn dần.

 <http://www.tienphong.vn/the-gioi/nu-nghi-si-chau-au-be-con-di-hop-quoc-hoi-513359.tpo>

Trang báo điện tử Vietnamnet cũng thực hiện một loạt các tin bài tích cực là các cuộc thảo luận về chủ đề bình đẳng giới và phụ nữ tham chính giữa phóng viên cùng các nhân vật khách mời là bà Tôn Nữ Thị Ninh, từng là Đại sứ đặc mệnh toàn quyền của Việt Nam tại Liên minh Châu Âu, Phó chủ nhiệm UB đối ngoại Quốc hội Việt Nam, Ủy viên BCH TW Hội LHPN Việt Nam và bà Đỗ Thùy Dương, CEO của Talentpool, chuyên gia tư vấn và đào tạo lãnh đạo nữ.

Loạt bài bày tỏ quan điểm thẳng thắn của các vị khách mời về vấn đề phụ nữ làm chính trị trong đó phân tích các yếu tố là định kiến xã hội gây cản trở đối với phụ nữ, ví dụ như quan điểm của bà Ninh: *nhân sắc không phải là lợi thế để phụ nữ đạt đến thành công; trong công việc thì dù là ai cũng là người lao động nên không phân biệt nam hay nữ; hay như việc bà không đồng ý với những chiếc ghế bộ trưởng chỉ dành riêng cho phụ nữ vì điều này cũng thể hiện định kiến rằng phụ nữ chỉ có thể làm lãnh đạo ở một số lĩnh vực nhất định như y tế, giáo dục... như vậy là lãng phí nhân lực, tài năng của chị em;*

khen ngợi phụ nữ đảm đang, giỏi việc nước đảm việc nhà là một lời khen “chết người”, là bức trần vô hình cản trở phụ nữ, ngày nay nam giới cũng cần phải giỏi giang mọi việc... Thảo luận cũng đặt ra các câu hỏi với người xem, người đọc là cần làm gì để chỉ tiêu không chỉ là những con số, để thực sự tạo điều kiện cho phụ nữ tham chính thật, để phát huy sức mạnh nguồn lực tiềm tàng từ những người phụ nữ tài năng?

Ngoài ra loạt bài còn đạt được lượng view và lượng like khá lớn trung bình trên 300 lượt, độc giả bình luận sôi nổi. Tuy có nhiều ý kiến trái chiều nhưng cũng khá nhiều quan điểm đồng tình, ủng hộ và quan trọng là tài năng của người đại biểu phải được đặt lên hàng đầu, như comment của độc giả Nguyễn San:

Những vấn đề nêu trên là do ta quan niệm không đúng về người đại biểu của dân, nặng về cơ cấu, nhẹ về năng lực, thiếu cạnh tranh. Chúng ta hiểu những vấn đề như thế này quá chậm. Cách đây vài hôm, nhiều đại biểu Quốc hội còn bàn cãi xem “trưng cầu dân ý” là làm cái gì và làm như thế nào? !

Rõ ràng những bài viết về chủ đề giới, phụ nữ tham chính - tưởng chừng như khô khan, vẫn có thể thu hút sự quan tâm của độc giả, nếu

người viết thực sự biết cách khai thác. Rất nhiều độc giả của chúng ta không phải/không chỉ quan tâm đến các chủ đề “shock, sex, sến” ...

Các bạn có thể đọc chi tiết hơn các loạt bài trên tại mục Tuần Việt Nam được đăng từ ngày 4/3 đến ngày 7/3/2015 tại các đường link:

 <http://vietnamnet.vn/vn/tuan-vietnam/223725/ba-ton-nu-thi-ninh--lan-duy-nhat-toi-duoc-uu-tien---.html>

 <http://vietnamnet.vn/vn/tuan-vietnam/223891/co-nhung--ghe--bo-truong-la-san-rieng-cua-chi-em-.html>

 <http://vietnamnet.vn/vn/tuan-vietnam/224128/nguoi-tai-da-san--cho-de-ho--chi-ngoi-cho-du-mam-.html>

 <http://vietnamnet.vn/vn/tuan-vietnam/224331/loi-khen--chet-nguoi--danh-cho-chi-em.html>

Bài viết: “Phụ nữ có thể giữ bất kỳ ghế bộ trưởng nào” cũng được đăng trên Vietnamnet ngày 8/3/2015 thì

khẳng định phụ nữ hoàn toàn có thể tham chính thành công.

 <http://vietnamnet.vn/vn/tuan-vietnam/224334/phu-nu-co-the-giu-bat-ky-ghe-bo-truong-nao.html>

Không chỉ có các bài báo thể hiện việc cần phải quan tâm đến việc nâng cao tỉ lệ nữ nghị sĩ trong Quốc hội, một bản tin ngắn nhưng tổng hợp được nhiều thông tin quan trọng cho thấy tính cần thiết và lợi ích khi phụ nữ tham chính trên thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng trong bản tin thời sự kênh VTV1 lúc 19h là một bản tin hữu ích trong việc thúc đẩy quyền tham chính của phụ nữ. Bản tin kết thúc bằng một câu nói “Để đạt được mục tiêu 35% phụ nữ là đại biểu Quốc hội những người phụ nữ cần phải nỗ lực tự tin để khẳng định những giá trị của mình nhưng quan trọng hơn hết vẫn là sự coi trọng của toàn xã hội và đặc biệt là sự thay đổi trong nhận thức của xã hội dành cho những người phụ nữ Việt Nam”.

QUAN ĐIỂM VỀ “PHỤ NỮ THAM CHÍNH” TRÊN MẠNG XÃ HỘI

“Phụ nữ tham chính” thu hút được sự quan tâm của độc giả. Khi các phương tiện truyền thông chính thống như báo điện tử Vietnamnet nhắc đến chủ đề này không chỉ những độc giả trên các trang báo điện tử theo dõi, bình luận, chia sẻ ý kiến mà đông đảo các facebooker trên mạng xã hội cũng vào cuộc thảo luận. Rất nhiều các quan điểm đa chiều đã được đưa ra để các bạn độc giả, những người làm công tác xã hội, phóng viên... cùng phân tích. Các thảo luận xoay quanh 3 vấn đề lớn: Nguyên nhân nào khiến tỉ lệ phụ nữ trong Quốc hội còn thấp; Đây là giải pháp để tăng tỉ lệ các nữ nghị sĩ? Và phụ nữ làm nghị sĩ có giúp ích gì cho xã hội?

Nhóm bản tin xin điểm qua các tranh luận liên quan tới 3 nội dung nêu trên:

Nguyên nhân tỉ lệ nữ nghị sĩ trong Quốc hội chưa cao

Kể từ sau năm 1975, năm có số lượng nữ đại biểu trong Quốc Hội cao nhất chiếm 32%, con số cao nhất gần đây cũng chỉ là 27,31% vào nhiệm kỳ 2002 - 2007, tỉ lệ các đại biểu nữ tiếp tục giảm dần cho tới nhiệm kỳ vừa qua chỉ còn 24,4%. Tại sao những con số lại giảm dần như vậy? Rất nhiều những đại diện từ các cơ quan làm việc về vấn đề phụ nữ cũng như các cá nhân quan tâm tới vấn đề này đã đưa ra quan điểm khác nhau:

1. Quan điểm thứ 1: Phụ nữ đang tự trói buộc mình?

Khi trả lời câu hỏi tại sao phụ nữ Việt Nam không tham gia chính trường nhiều như đàn ông, không ít ý kiến cho rằng điều đó xuất phát từ chính phụ nữ. Việc đấu tranh cho bình đẳng giới, hay kêu gọi sự ưu tiên, ủng hộ cho nữ giới tham chính đều không có tác dụng nếu chính họ không mong muốn.

Trong thực tế, có rất nhiều phụ nữ thích làm đẹp, thích nấu ăn, nội trợ thay vì thích làm người phụ nữ quyền lực ở chính trường. Không có tiếng nói trên vũ đài chính trị không khiến họ lo lắng nhưng nếu không giỏi bếp núc, nội trợ phụ nữ sẽ bị đánh giá. Vì vậy điều họ quan tâm đầu tiên là làm sao cho đảm đang việc nhà để không bị những người phụ nữ khác coi thường. Như vậy vô hình chung, chính phụ nữ là người cản trở mình

và cản trở những người khác tham gia chính trị. Bản thân người phụ nữ không dám lựa chọn con đường tham chính và không dám vượt qua búa rìu dư luận để làm việc mình muốn làm. Như vậy không ai tước đi quyền và cơ hội tham chính của phụ nữ mà chính họ không lựa chọn.

Xin dẫn ra một số quan điểm được “tung ra” thu hút sự quan tâm, trao đổi của cộng đồng:

 Bản thân phụ nữ Việt Nam không đủ tự tin, không đủ năng lực lựa chọn. Mặc dù có quy định cơ cấu tỉ lệ phụ nữ tham chính hay có người hỗ trợ việc nhà, nhưng bản thân phụ nữ không quan tâm đến lĩnh vực chính trị, thì tỉ lệ phụ nữ tham chính vẫn thấp.

 Bản thân phụ nữ không vượt qua được định kiến xã hội, thì cho dù người phụ nữ có tham chính cũng không góp phần xóa bỏ định kiến giới

 Trên một facebook khác đưa dẫn chứng khoa học: phụ nữ ở nhà nội trợ có cảm giác cuộc sống của mình “đáng giá” hơn những người khác. Nếu họ hài lòng với cuộc sống, với sự lựa chọn đó, thì có được phê bình họ lạc hậu?

 Phụ nữ xuất sắc ở Việt Nam không tham chính vì họ đủ khôn ngoan để hiểu rằng hiện nay cái gọi là “phụ nữ tham chính” ở Việt Nam chỉ là trình diễn. Phụ nữ dù đã tham chính cũng không thực sự có quyền lực, có tiếng nói như nam giới. Việc để phụ nữ tham chính chỉ là để giả vờ bình đẳng giới thôi. Vậy tham chính để làm gì.

 Bản thân phụ nữ tự gièm pha, đổ kị với nhau. Thế nên kẻ thù lớn nhất của phụ nữ chính là phụ nữ với những rào cản đôi khi là tự đặt ra cho chính mình. Điều đầu tiên mà phụ nữ cần làm là tự chịu trách nhiệm với bản thân.

2. Quan điểm thứ 2: Chính sách, luật pháp còn hạn chế?

Với khía cạnh này, có ý kiến cho rằng nhà nước Việt Nam chưa thực sự tạo điều kiện để các ứng cử viên nữ tham gia vào Quốc Hội. Tuy đã có các luật pháp, chính sách về bình đẳng giới nhưng việc thực thi pháp luật còn hạn chế, các chính sách chỉ mang tính “trình diễn”, “hình thức”. “Cơ cấu” có cả nam và nữ trong Quốc Hội nhưng không chú trọng tới “chất” chỉ giải quyết được vấn đề số lượng nên nhiều phụ nữ không muốn tham chính vì họ biết có tham gia cũng chỉ là hình thức. Ngoài ra, chỉ tiêu đối

với nữ nghị sỹ còn thấp cũng là một nguyên nhân khiến tỉ lệ phụ nữ tham chính thấp.

3. Quan điểm thứ 3: Hạn chế đến từ gia đình và xã hội?

Phản biện lại các quan điểm nêu trên, lại có ý kiến cho rằng chính sách và các chỉ số từ phía nhà nước hiện tại khá tốt và không cần điều chỉnh. Vấn đề cần giải quyết lại nằm ở phía gia đình của những người phụ nữ và xã hội nói chung. Người phụ nữ chưa được tạo cơ hội ngang bằng với nam giới vì những tập tục trong gia đình và những quy ước ngoài xã hội còn mang nặng định kiến và thiệt thòi cho phụ nữ.

Cho rằng gốc rễ vấn đề là nằm ở gia đình và xã hội, có quan điểm không đồng tình với việc tác động vào các chính sách hay tăng các chỉ tiêu: *“Nếu cứ thấy chưa tốt mà thúc vào chính sách, ưu tiên hơn, quota cho nữ nhiều hơn thì có thể dẫn đến sai lầm tai hại, đưa vào hệ thống quản lý nhà nước nhiều người không có khả năng... Chưa kể áp lực tâm lý lên xã hội là không tốt khi nhiều người có thể lạm dụng sự ưu tiên này. Phụ nữ không kém tài, pháp luật và nhà nước cũng cho phụ nữ cơ hội, vậy phụ nữ không cần ưu tiên. Cái ngăn cản phụ nữ là gia đình kèm theo cái được coi là ước lệ xã hội (norms)”*

“Ngoài những lý do về bản thân chính trị, thì cái định kiến của gia đình/ xã hội/ nam giới với phụ nữ cản trở mạnh các chị có khát khao tham chính.”

4. Quan điểm thứ 4: Biện pháp tăng tỉ lệ nữ nghị sỹ

Bên cạnh những nguyên nhân đã được thảo luận, một số ý kiến về việc giải quyết vấn đề tương ứng:

1. Phụ nữ phải biết tự giải phóng mình:

Cần có những phụ nữ cần có ý thức trau dồi cho bản thân, có đủ năng lực để lựa chọn và thực hiện, có khát vọng và có ý chí tham chính để cùng nhau thay đổi.

2. Cải thiện các chính sách, pháp luật; tăng chỉ tiêu nữ trong Quốc Hội; có chế độ hỗ trợ phụ nữ trong giai đoạn sinh con và cho con bú, không gây cản trở các cơ hội tham chính của phụ nữ

3. Giáo dục gia đình và xã hội

Nếu bỏ được “cơ cấu” mà để cho mọi người tự do ứng cử thì phụ nữ

sẽ có thêm cơ hội. Tất nhiên phải hỗ trợ nữ ứng cử vì họ còn thiếu kinh nghiệm và chịu nhiều áp lực xã hội chứ không phải hỗ trợ vì họ yếu năng lực hơn đàn ông.

Phía gia đình, phụ nữ cần nhận được sự ủng hộ, tạo điều kiện thuận lợi từ các thành viên như người chồng hoặc mẹ chồng. Trong gia đình các thành viên có thể xem nội trợ là một công việc cần được tôn trọng và cần được chia sẻ.

5. Quan điểm thứ 5: “Phụ nữ tham chính” có giúp cho cuộc sống cải thiện không?

Ngoài các thảo luận về nguyên nhân và hướng giải quyết đối với tỉ lệ thấp của phụ nữ trong Quốc hội, diễn đàn về phụ nữ tham chính còn được thảo luận sâu rộng hơn khi bàn tới quyền bình đẳng cho phụ nữ nói chung. Bài viết của tác giả Giáng Thủy đăng trên trang Dienngon.vn ngày 5/3/2015. Tác giả đặt ra vấn đề liệu bình đẳng giới có giúp những người phụ nữ dân tộc bớt vất vả khó khăn trong cuộc sống? Liệu bình đẳng chính trị có quan trọng với những người lao động khổ khó hay chỉ quan trọng với những người thành đạt?

...Tôi không biết, khi bình đẳng giới được thực hiện thì tôi, và cả những người hàng xóm của tôi có thoát khỏi những vấn đề người di cư ở tỉnh đang phải đối mặt không.

...Tôi không hiểu mẹ tôi, một người chưa bao giờ đi học lại dứt khoát bắt tôi đến trường. Có lẽ bà muốn tôi biết cái chữ để thoát khỏi những mảnh ruộng bậc thang treo leo, những nương sắn nương ngô xa nhà mà bà mùa nắng cũng như mùa mưa phải cày cuốc mong đủ cho chúng tôi ăn. Tôi thấy thương mẹ tôi. Tôi không biết nếu bình đẳng giới được thực hiện liệu mẹ tôi có thoát khỏi cái nghèo, có nói được tiếng Kinh, và có thể tham gia tham chính? Tôi thấy người phụ nữ đứng trên bục giảng kia sao cao siêu thế, xa xôi thế, và khác với người phụ nữ mẹ tôi ở cái bản quanh năm gió sương đến thế.

...“Các chị biết không mọi thiệt thòi chị em chúng ta đang chịu đều bắt nguồn từ bất bình đẳng giới, mà bất bình đẳng trong chính trị là nguồn gốc, là nghiêm trọng nhất. Chính vì vậy, chúng ta phải vận động Đảng và Nhà nước, Chính phủ và Mặt trận tổ quốc tăng tỉ lệ nữ làm lãnh đạo lên. Sắp đại hội Đảng, sắp bầu quốc hội và đây là cơ hội vàng để chúng ta

tiến tới bình đẳng về chính trị, từ đó tiến tới bình đẳng về giáo dục, sức khỏe, công ăn việc làm...”. Tiếng chị giảng viên tiếp tục sang sảng trên bục giảng mà sao tôi thấy nhòa đi, lẫn vào tiếng chị lao công đang quét rác ngoài hội trường, tiếng lê dép của chị bán hàng rong, và tiếng bụng sôi của người ngồi bên cạnh. Ủ, bình đẳng chính trị quả là quan trọng thật, đặc biệt cho những người phụ nữ thành đạt như chị ấy. Không biết khi chị ấy làm lãnh đạo rồi thì những vấn đề mà mẹ tôi, anh Trung, và tôi đang đối mặt có biến mất không... Cũng là phụ nữ sao chúng tôi khác nhau đến thế, và không biết cái bình đẳng giới cho chúng tôi có giống nhau nhau không?

<http://dienngon.vn/Blog/Article/binh-quyen-cho-phu-nu-nao>

Trên đây là những tóm lược của nhóm viết bản tin nóng về các cuộc tranh luận, các quan điểm khác nhau. Bạn đọc có thể tìm đọc các bài viết này trên facebook của các cá nhân: nhà văn Tâm Phan (facebook: Tam Phan) - người có khá nhiều bài viết hay về phụ nữ như bài Phụ nữ làm được gì trên đôi giày cao gót (đăng ngày 5/3/2015 trên vietnamnet); Tiến sĩ Đặng Hoàng Giang - Phó giám đốc Trung tâm Hỗ trợ Cộng đồng và Nghiên cứu Phát triển (facebook: Giang Dang), Nguyễn Thảo - Giám đốc quốc gia Quỹ Cựu chiến Mỹ (facebook: Nguyen Thao)...

“PHỤ NỮ CHƯA THAM CHÍNH” - GÓC NHÌN TỪ NGHIÊN CỨU

Để dễ so sánh với các thảo luận trên, chúng tôi xin gửi tới bạn đọc một số thông tin được trích từ báo cáo nghiên cứu: “Nữ đại biểu Quốc hội ở Việt Nam hướng tới tương lai”, báo cáo này được tài trợ bởi Chương trình Lãnh đạo nữ Cambridge-Việt Nam: Nâng cao năng lực lãnh đạo cho phụ nữ trong khu vực Nhà nước trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế (EOWP) - Dự án do UNDP tài trợ. Dưới đây là những phát hiện được cho là nguyên nhân đã hạn chế nhiều phụ nữ tham gia chính trường:

1. Thực thi luật và chính sách

“Nguyên nhân Việt Nam không đạt được các mục tiêu đề ra rõ ràng không phải là do thiếu luật và chính sách về bình đẳng giới. Vấn đề là ở việc thực thi luật hiện hành. Do Luật Bình đẳng giới còn chung chung, ví dụ sử dụng các từ như tỉ lệ “thích đáng” nên việc cụ thể hóa được quyết định trong các quy định và chỉ thị hướng dẫn. Một trong những vấn đề lớn nhất là không có cá nhân hoặc tổ chức cụ thể nào chịu trách nhiệm thực hiện các mục tiêu, và ít biện pháp kỉ luật nếu không đạt mục tiêu. Điều đó có nghĩa là phần lớn việc thực thi phụ thuộc vào ý chí chính trị. Khi không có sự chỉ đạo và giám sát rõ ràng ở cấp Trung ương, kết quả sẽ phụ thuộc nhiều vào ý chí cá nhân của các quan chức cao cấp tại địa phương và khả năng của Hội Phụ nữ tại địa phương.”

2. Áp lực gia đình và xã hội

Phần lớn các đại biểu quốc hội đương nhiệm và đã nghỉ hưu khi được phỏng vấn đều kể về những khó khăn khi phải cân bằng cuộc sống gia đình và sự nghiệp chính trị. Họ kể về khối lượng công việc tăng gấp ba - việc nhà và chăm sóc gia đình, công việc cơ quan và thăng tiến sự nghiệp chính trị. Một số chị em khi phỏng vấn đã chia sẻ rằng lần đầu tiên được gợi ý ứng cử, họ không hề muốn nhưng cảm thấy có trách nhiệm với Đảng. Hai chị được phỏng vấn cho rằng gia đình là lý do chính khiến họ không

tái cử. Hầu hết các chị làm chính trị lâu (ba nhiệm kì hoặc nhiều hơn) cho biết chồng các chị rất ủng hộ và đã đảm đương thêm một số việc như đưa con đi học hoặc đi chợ. Một số khác nêu yếu tố may mắn vì bố mẹ vẫn còn khỏe và có thể nhận trách nhiệm chăm cháu. Tuy nhiên, những được phỏng vấn cũng đều kể về các nữ đại biểu Quốc hội “khác” có con bắt đầu học sa sút và gặp rắc rối. Một vài chị kể về các trường hợp hôn nhân tan vỡ hay ngoại tình vì tham gia vào chính trị, và đòi hỏi thường xuyên phải xa nhà trong thời gian dài. Những người được phỏng vấn cũng đề cập đến những khó khăn mà nam giới gặp phải khi vợ có chức vụ cao hơn, ví dụ như việc bị anh em bạn bè chế nhạo.

Phần lớn những người được phỏng vấn cho rằng đối với phụ nữ Việt Nam, dù có nổi tiếng hay xuất chúng thế nào chăng nữa, nhưng gia đình vẫn là ưu tiên hàng đầu và quan hệ trong gia đình vẫn theo nguyên tắc gia trưởng.

“Khi chị em chúng tôi về nhà, chúng tôi phải quên rằng chúng tôi là lãnh đạo và trở nên phụ thuộc và phục tùng. Chúng tôi làm việc nhà gấp đôi vì cảm thấy có lỗi vì đã xa nhà. Đối với một số người trong chúng tôi, điều đó thật nặng nề và làm chúng tôi rất buồn.” - một đại biểu Quốc hội đã nghỉ hưu

“Tôi không bao giờ nói chuyện với chồng về công việc chính trị của tôi, anh ấy là doanh nhân và không quan tâm đến những điều đó.” - một đại biểu Quốc hội đương nhiệm

“Một trong những đồng nghiệp nam bảo tôi rằng tôi nên nghỉ hưu vì ở tuổi này, tôi nên ở nhà chăm sóc con cháu.” - một đại biểu Quốc hội đã nghỉ hưu

Khi chia sẻ về các vấn đề liên quan tới cuộc sống gia đình, các chị cũng cho biết, những lời chỉ trích không chỉ xuất phát từ nam giới mà còn từ chính phụ nữ. Các chị đưa ra ví dụ có những chị phụ nữ vận động để các chị “bớt” thêm gánh nặng:

“Mẹ tôi cũng vận động bà con là hãy thương lấy cháu nó, đừng bầu cho nó, nó thêm vất vả. Các mẹ làm thế cũng là vì có ý tốt cả, cũng chỉ vì con

vì cháu.” - một đại biểu Quốc hội đã nghỉ hưu cho biết.

Theo kết quả nghiên cứu năm 2011, có 91,3% phụ nữ được hỏi trả lời là nghĩa vụ gia đình là cản trở lớn nhất đối với phát triển sự nghiệp của phụ nữ (PyD, 2011).

3. Tư tưởng gia trưởng và định kiến xã hội

Một số người được phỏng vấn không chỉ đề cập đến vai trò của phụ nữ trong gia đình mà còn chỉ ra những khó khăn lớn hơn bắt nguồn từ một xã hội mang tính gia trưởng. Một số nói về thực tế rằng lịch sử “phong kiến” của Việt Nam vẫn còn ảnh hưởng đến quan hệ giới trong xã hội, bao gồm việc luôn sử dụng ngôn ngữ trọng nam trong lĩnh vực chính trị. Một nữ đại biểu Quốc hội nói rằng chị cố tình sử dụng từ “đồng chí” trong các bài phát biểu chứ không dùng từ “anh” để mang tính trung lập về giới. Văn hóa nam giới chỉ đạo đã có tác động lớn không chỉ tới việc các cử tri nhận thức về ứng cử viên nữ mà còn tới việc phụ nữ nhận thức về bản thân.

“Tôi đã không nói cho ai biết mình ứng cử Quốc hội vì xấu hổ và sợ thất bại. Thậm chí tôi còn không kể cho bạn bè thân hay gia đình. Mọi người đều ngạc nhiên khi nhìn thấy tên mình trên danh sách bầu cử.” - một đại biểu Quốc hội đương nhiệm

Những đặc điểm mà ở nam giới được coi là tích cực - như tham vọng, lòng dũng cảm và sự quyết tâm - lại bị coi là tiêu cực ở phụ nữ. Một nghiên cứu cho thấy “các lãnh đạo nữ được liên hệ với các đặc điểm như nghe lời, tình cảm, tận tâm, và nín nhịn, vốn là những đặc điểm được coi là không thích hợp đối với các vị trí lãnh đạo” (Nguyễn Thị Thu Hà 2008 - trích dẫn trong báo cáo PyD 2011).

Dù chủ đề “phụ nữ tham chính” được phân tích trên các phương tiện truyền thông thính thốg, gây nhiều tranh luận trên các trang mạng xã hội, hay qua những phát hiện từ nghiên cứu của Liên Hiệp Quốc đều có những điểm chung khi bàn tới nguyên nhân cản trở phụ nữ tham chính.

Mới đây, bên lề cuộc họp của Liên minh Nghị viện Thế giới (IPU 132), người phát ngôn viên của IPU, bà Jemini Pandya cho rằng cần đưa quy

định tỉ lệ nữ nghị sĩ vào Luật bầu cử.

Nâng cao và thúc đẩy phụ nữ tham chính đang dần trở thành một xu hướng cần thiết cho sự phát triển, vậy làm thế nào để khắc phục được các nguyên nhân gây cản trở phụ nữ tham chính đã được bàn luận sôi nổi trong suốt thời gian qua vẫn là việc cần làm lâu dài của các nhà hoạt động xã hội trong đó có vai trò không nhỏ của truyền thông và các nhà báo. Hy vọng bản tin này có thể mang lại những thông tin hữu ích cho các phóng viên muốn cho ra những sản phẩm truyền thông có nhạy cảm giới.

Liên hệ:

Xin vui lòng gửi phản hồi hoặc đăng ký nhận bản tin theo địa chỉ:

Chị Phạm Phương Lê - Cán bộ dự án “Giới và Truyền thông” của CSAGA
- OXFAM

Điện thoại: 0986 998 637

Email: phuongle@csaga.org.vn

HOTLINE

Cung cấp các thông tin về bạo lực giới
cho các nhà báo, cán bộ xã hội

(04) 3 775 9333